

ETHISCH BELEID ZIEKENHUIS MOET VERPLEEGKUNDIGEN STEUNEN IN ROL BIJ EUTHANASIE

‘Euthanasie is teamwerk’

Euthanasie in een ziekenhuis is zo complex omdat het teamwerk is. Alles staat of valt met een goede communicatie. Vaak moeten verpleegkundigen de artsen bij de les roepen.

VAN ONZE REDACTRICE

VEERLE BEEL

BRUSSEL | Ook in ziekenhuizen dragen artsen de begin- en eindverantwoordelijkheid voor de toepassing van de euthanasiewet. Maar de kwaliteit van het zorgproces gaat flink omhoog als de verpleegkundigen duidelijk communiceren over wat er kan en hoe het zal gebeuren. Zij zijn immers dag en nacht beschikbaar, en zijn het gewend om om te gaan met stervende patiënten en hun familie.

Een bewust ethisch beleid in het ziekenhuis moet hen daarin ondersteunen.

Zo concludeert een recente studie van het Centrum voor Biomedische Ethiek en Recht aan de KU Leuven. Postdoctoraal onderzoeker Yvonne Denier ondervroeg 18 verpleegkundigen uit negen ziekenhuizen, waarvan vier katholiek en vijf neutraal. Ook de verpleegkundigen zelf waren van alle strekkingen.

‘Iemand zei: “Ik ben christelijk, en ik vind euthanasie zelf geen echt goeie oplossing. Maar mijn zorgopdracht vraagt dat ik patiënten die erom verzoeken niet in de steek laat.” Dat is de goede houding. Elk ziekenhuis, van welke strekking ook, moet hiertoe een goed beleid uitwerken, met een duidelijk stappenplan.’

Als ik het woord ‘stappenplan’ hoor, denk ik aan verdragingsmanoeuvres.

Denier: ‘Zo bedoelen wij het niet. De ervaring van de verpleegkundigen in ons onderzoek leert dat

Yvonne Denier. © if

‘Een goede euthanasie uitvoeren is meer dan alleen maar de wet volgen. Je moet er zorg aan toevoegen. Ook nazorg’

YVONNE DENIER

het om een kort en intens proces gaat, van gemiddeld drie tot vijf dagen. Het gaat immers om zwaar zieke patiënten, die meestal al een tijdje achteruit zijn gegaan. De verpleegkundigen zelf vonden

Verpleegkundigen horen vaak als eerste de vraag naar euthanasie. © Leo De Bock

het redelijk straf, wat ze allemaal voor mekaar krijgen op zo’n korte termijn. Uitstel is niet aan de orde, want de patiënt is terminaal. Het is ronduit dramatisch wanneer een arts onduidelijk reageert, zoals blijktbaar het geval was in het verhaal dat uw krant zaterdag bracht, want dan neemt hij de patiënt én de verpleegkundigen in de tang.’

U zegt dat verpleegkundigen kritisch mogen staan ten opzichte van de artsen.

‘De band tussen artsen en patiënten in een ziekenhuis is niet zo nauw als die tussen patiënten en hun huisarts. Het is een andere relatie, wat de euthanasievraag kan bemoeilijken. Verpleegkundigen spelen hier een cruciale rol. Als de arts dat niet vanzelf doet, moeten zij hem of haar uitnodi-

gen om met de patiënt te gaan spreken. Euthanasie in een ziekenhuis is teamwerk.’

Wat kan de verpleegkundige nog toevoegen aan het hele proces?

‘Heel veel. Want zij horen de vraag vaak als eerste, nog in vage bewoordingen: men zegt dat men “niet meer kan”, of “op” is. Dat is de eerste stap: negeer je die opmerking, of ga je erbij zitten en vraag je wat de patiënt precies bedoelt en voelt?’

‘In een volgende stap moeten ze het hele team verwittigen. En ook als de beslissing gevallen is en het uur van afscheid bepaald, is er nog werk te doen. Men moet die periode benutten om samen met de familie te kijken wat de patiënt nog wil. Wil hij nog even naar huis, wil hij nog aardbeien eten of champagne drinken? Wie moet

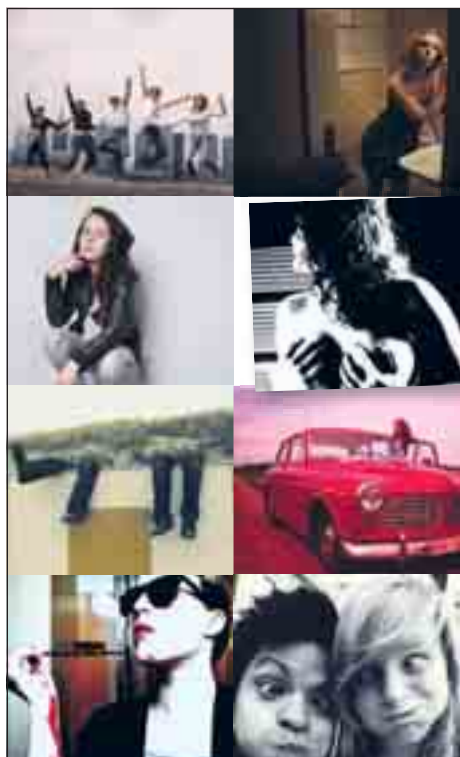
nog op afscheid komen?’

‘Ook het afscheid zelf moet goed zijn. Iedereen moet op tijd komen, sommigen voeren nieuwe rituelen in, met kaarsjes en zo. Een goede euthanasie uitvoeren is meer dan alleen maar de wet volgen. Je moet er zorg aan toevoegen. Ook nazorg.’

Wat bedoelt u met nazorg?

‘Op het moment zelf, napraten met de familie. Soms worden families een maand later nog eens opgebeld om te horen hoe ze er dan over denken.’

‘Maar ook binnen het team en met de betrokken artsen moeten er gesprekken volgen: is dit goed verlopen? Wat kan nog beter? Fouten die gemaakt zijn, worden liefst niet herhaald wanneer een volgende patiënt om euthanasie vraagt.’

Doe mee aan onze jongerenwedstrijd ‘Look @ me’ en win

Ben je tussen 12 en 18 jaar?

Doe mee aan onze wedstrijd en win een reuzengrote zitzak of filmtickets!

Fotografeer je entourage, je vrienden, familie, jezelf, ...

Alle foto's komen in aanmerking, groot of klein, gemaakt met fototoestel of gsm, maakt niet uit.

Surf naar www.standaard.be/lookatme en zet je foto meteen online.

De fotoredactie van De Standaard kiest de origineelste foto en die krijgt van ons een reuzengrote zitzak. Laat ook je vrienden voor jouw foto stemmen en win zo twee filmtickets.

Richt je lens en shoot!

Stuur jouw foto('s) in voor 14 februari.

In samenwerking met:

dS De
Standaard
onverantwoord interessant